

KOANOK

Mottó:

A koanok többet jelentenek, mint amennyit jelentenek...
(A mottó is többet jelent, mint amennyit jelent...)

Tanács: Egyszerre csak keveset olvass el, az „értelmük” általában csak később kattannak be.
(Vagy még később?)

Tíz év tanulói idő után Tenno elérte a Zen tanítói rangot. Egy esős napon elment meglátogatni a híres mestert, Nan-int. Amikor megérkezett hozzá, a mester egy kérdéssel üdvözölte:

- A saruidat és az esernyődet az előcsarnokban hagytad?
- Igen – válaszolta Tenno.

A mester így folytatta:

- Mondd meg nekem: az esernyődet a cipőd bal, vagy jobb oldalán hagytad?

Tenno nem tudta a választ, és rádöbbsent, hogy még nem érte el a teljes tudatosságot. Ottmaradt hát Nan-in mesternél, és az ő keze alatt tanult még tíz évig.

Roshi Kapleau belegyezett hogy tudósok egy csoportját tanítsa a Zen mibenléte felől. Miután bemutatták a csoport tagjainak, a Roshi csenben leült a párnára, ami a földön volt elhelyezve. Belépett egy tanítvány, meghajolt a mester előtt, és leült egy másik párnára tanítójával szemben.

- Mi a Zen?” – kérdezte a tanítvány.

A Roshi elővett egy banánt, meghámozta, és enni kezdte.

- Ez minden? Nem tudsz semmi mást mutatni?” – mondta a tanuló.

- Gyere közelebb, kérlek – válaszolta a mester.

A tanuló odament és Roshi meglengette előtte banán megmaradt részét. A tanuló meghajolt, és elment.

Egy másik tanuló felállt és a közönséghez fordult:

- Mindenki érti?

Nem válaszolt senki, így a tanuló hozzátette:

- Ti most egy elsőrangú Zen magyarázatot láttatok! Van kérdés?

Hosszú csend után valaki felállt.

– Roshi, én nem vagyok elégedett a bemutatóval. Valami olyat mutattatok, amit nem biztos, hogy értek. Lehetségesnek kell lennie, hogy elmondja, mi a Zen!

– Ha mindenképpen szavakat akarsz – válaszolta Roshi –, akkor a zen az elefánt és a bolha közösülése.

Az új tanuló a Zen mester elé járult és megkérdezte, hogyan tudna előkészülni a tanulmányaira.

– Gondolj engem egy csengőnek! – magyarázta a mester. – Üss meg egy kicsit, és finom csilingelést fogsz hallani. Üss erősen, és zengő bongást fogsz hallani.

Volt egyszer egy híres filozófus és tudós, aki életéből sok évet szentelt a Zen tanulmányozásának. A napon, amikor végre elérte a megvilágosodást, fogta az összes könyvét, kivitte az udvarra, és elégette.

Egy harcművészetet tanuló ifjú egy kérdéssel fordult tanítójához.

– Szeretném továbbfejleszteni harci tudásomat. Szeretnék egy másik mestertől tanulni, hogy egy másik fajta stílust sajátíthassak el. Mit gondolsz erről?

– A vadász, aki két nyulat kerget, egyiket sem fogja meg – válaszolta a mester.

Egy nap az egyik szerzetes megkérdezte a mestert, hogy hallott-e már a keresztények Bibliájáról.

– Soha sem hallottam róla – mondta a mester. – Kérlek, olvass fel belőle!

A szerzetes felnyitotta a könyvet Máté evangéliumánál, és olvasni kezdte: – Azt mondom ezért néktek: Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit esztek, vagy mit isztok, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. Nem több az élet az edelnél s a test a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek – mennyei Atyátok táplálja őket.

– Bárki mondta is ezt, közel volt a megvilágosodáshoz – válaszolta a mester.

Egy napon, miközben az egyszeri ember át akart vágni a vadonon, szembe találkozott egy tigrissel. Elkezdett futni, de hamarosan egy szakadék pereméhez érkezett. Hogy mentse az életét, elkezdett lefelé mászni egy indán. Ahogy mászott lefelé két éhes kiséger, egy fehér és egy fekete, rágni kezdte az indát. Amint lenézett mélységbe, egy másik tigrist látott, amint éppen prédáját lesi. A sziklafal repedésében meglátott azonban egy epret. Leszakította a gyümölcsöt, megette, s így szólt:

– Ó, milyen finom zamatos is ez az eper!

Miután megnyert sok íjászversenyt, a kérkedő ifjú bajnok kihívott egy Zen mestert, aki az íjászat terén szerzett tudásáról volt híres. A fiatalember bemutatta figyelemre méltó technikáját, amikor egy messzi céltábla közepét elsőre telibe találta, és második lövésével kettéhasította az első nyílveessőt.

– Nos, megnézem azt, hogy ezt utánam tudod-e csinálni! – mondta az öreg mesternek.

A mester nem ajzotta fel az íjat, hanem megkérte a fiatal íjászt, menjen el vele a hegyekbe. Kíváncsi volt a bajnok, követte hát a mestert a hegyekbe, mígnem egy tátongó szakadékhoz értek, melyet egy vékony és meglehetősen rozoga függőhíd ívelt át.

A mester nyugodtan rálépett az ingatag, veszélyes hídra, és bement egyenesen a közepére. Felajzotta az íját, célba vett egy távoli fát, és elsőre eltalálta.

– Te következzel – mondta, és elegánsan visszasétált a biztonságos földre. A fiatalember lebámult a mélységbe, és nem tudta rávenni magát, hogy rálépjen a hídra, így nem tudta célba venni a fát.

– Neked nagy tapasztalatod van az íjászatban – mondta a mester, érzékelve kihívója kínos helyzetét –, de kicsi a tapasztalatod saját elmédben, mely elvétette a lövést.

A császár, aki jámbor buddhista volt, meghívott egy híres Zen mestert a palotájába, hogy a buddhizmusról tegyen fel neki kérdéseket.

- Mi a legfelsőbb igazság a szent buddhista tanításokban? – kérdezte a császár.
- A nagy semmi... és nem a szentség útja – válaszolt a mester.
- Ha nincs ott szentség – mondta a császár –, akkor ki vagy, vagy mi vagy te?
- Nem tudom – válaszolta a mester.

A híres taoista mester, Chuang Tzu egyszer azt álmodta, hogy egy lepke, aki ide-oda szálldos. Álmában nem tudatosult emberi személyisége, ő csak egy lepke volt. Hirtelen, amikor felébredt, újból érzékelte személyiségét. De ezt gondolta magában: „Egy ember voltam, aki azt álmodta, hogy lepke, vagy egy lepke vagyok, aki azt álmodja, hogy ember?”

A Tang-dinasztia miniszterelnöke nemzeti hős volt mind politikusi, mind hadvezéri sikerei miatt. De hírneve és hatalma ellenére szelíd és barátságos buddhistának tartotta magát. Gyakran meglátogatta kedvenc Zen mesterét, hogy tanuljon tőle, és úgy tűnt, már magas fokra jutott. Ámbár miniszterelnök volt, ez nem befolyásolta a kapcsolatát a mesterrel, alázatos tanítvány volt, és tisztelte mesterét.

Egy napon – szokásos látogatása alatt – a miniszterelnök megkérdezte a mestert: – Méltóságod szerint, mi a buddhizmus tanítása az önösségről?

A mester arca elvörösödött, és leereszkedő, sértő hangon így szólt vissza: – Micsoda hülye kérdés ez?!

A nem várt válasz felbőszítette a miniszterelnököt, mogorva és mérges lett.

A Zen mester elmosolyodott, és így szólt: – Ez, excellenciád, ez az önösség...

– Üres kézzel jöttem – szabadkozott egy új szerzetes.

- Tedd le! – mondta Csao-csou.
- Mit tegyek le, ha egyszer nem hoztam semmit?
- Akkor cipelheted tovább – sóhajtott Csao-csou.

Egy egyetemi professzor meglátogatott egy híres Zen mestert. Míg a mester csendben fel-
szolgált a teát, a professzor a Zenről beszélt. A mester teletöltötte a látogató csészéjét,
majd folytatta tovább az öntést. A professzor nézte a kifolyó teát, nem tudta vissza tartani
magát, és így szólt: – Ez tele van! Ne öntsön többet bele!

– Te hasonlatos vagy a csészéhez – válaszolt a mester. – Hogy tudnám megmutatni mi a
Zen, amíg ki nem ürítetted a csészédet?

Egy nap Chuang Tzu és egy barátja a folyó mellett sétált.

- Nézd, ahogy úsznak a halak – mondta Chuang Tzu –, igazán jól érzik magukat!
- Te nem vagy hal – válaszolta a barátja –, így nem tudhatod, hogy jól érzik e magukat.
- Te nem vagy én – mondta Chuang Tzu. – Honnan tudod, hogy nem tudhatom, hogy a
halak jól érzik magukat?

Egy ember felesége nagyon beteg lett. Halálos ágyán ezt mondta a férjének: – Én annyira
szeretlek! Nem akarok elhagyni téged, és nem akarom, hogy elhagyj. Ígérd meg, hogy nem
fogsz más asszonyt ismerni, ha egyszer meghalok, vagy életed végéig kísérteni foglak!

Feleség halála után a férj sok hónapig nem ismerkedett meg senkivel, de aztán találko-
zott egy nővel, akibe beleszeretett. Azon a napon, amikor elhatározták, hogy házasságot köt-
nek, megjelent előző feleségének szelleme. Átkozta a férjét, hogy nem tartotta meg ígéretét,
és azután minden nap visszatért, hogy zaklassa. A szellem mindenre emlékezett, amit jegye-
sével beszélt volt férje azon a napon... szóról szóra elismételte beszélgetéseiket. Ez nagyon
felzaklatta a férjet, mivel egy percet sem tudott aludni.

Kétségbeesésében felkeresett egy Zen mestert, aki a falu mellett élt.

- Ez egy nagyon okos szellem! – mondta a mester a férfi történetére.
- Igen, az – válaszolta a férfi. – Mindenre részletére emlékszik annak, amit mondok vagy
csinálok. Egyszerűen mindent tud!

A mester elmosolyodott, és ezt mondta: – Neked inkább csodálni kéne őt, de elmondom
hát, hogy mit tégy, amikor legközelebb látod.

Azon az éjszakán a szellem visszatért. Az ember úgy tett, ahogy a mester mondta.

- Te egy nagyon bölcs szellem vagy! – mondta az ember. – Tudod, hogy semmit sem
rejthetek el előled. Ha meg tudsz felelni egy kérdésemre, fel fogom bontani a jegyességem és
egyedül maradok egész életemben.

– Tedd fel a kérdést! – válaszolta a szellem.

Az ember kivett egy marék babot egy földön heverő zsákból, és ezt mondta: – Mondd
meg nekem pontosan hány babszem van a kezemben?

A szellem eltűnt, és soha többé nem tért vissza.

Egy taoista történet elmeséli miként esett bele egy öregember a veszélyes vízeséshez vezető, gyors sodrású folyóba. A jelenetet figyelő emberek az életéért kezdtek aggódni. Csodálatos képpen, élve és egy karcolás nélkül élte túl a hatalmas zuhanást. Az emberek megkérdezték tőle, miként sikerült túlélnie.

– Én idomultam a vízhez, nem a víz énhozzám. Gondolkodás nélkül hagytam, hogy alakítson. Alámerültem az örvénybe, és felmerültem az örvényből. Ez az, ahogyan megmenekültem.

Amikor valaki a Zenről kérdezte, Gutei mester mindig felemelte egyik ujját a levegőbe. Egy fiú a faluban elkezdte utánozni e szokását. Amikor Gutei tanításairól hallott, megszakította a beszélgetést és felemelte egyik ujját. Gutei meghallotta a fiú csínjának hírét. Legközelebb, amikor meglátta őt az utcán, megragadta a fiút, és levágta az ujját. A fiú sírni kezdett és elszaladt, de Gutei utána szólt. Amikor a fiú megfordult, Gutei felemelte egyik ujját a levegőbe. Abban a pillanatban a fiú megvilágosodott lett.

Egy mestertolvaj fia megkérte apját, hogy tanítsa a szakmáról. Az öreg tolvaj beleegyezett, és azon az éjszakán elvitte fiát, hogy kifosszanak egy házat. Mialatt a család aludt, bevezette csendesen a kis tanoncot a szobába, ahol a ruhásszekrények álltak. Az apa azt mondta a fiúnak, hogy menjen be a szekrénybe, és hozzon onnan ki néhány ruhát. Amikor a fiú bement, az apja gyorsan becsukta a szekrény ajtaját, és kulcsra zárta. Aztán kiment a házból, hangoosan bekopogott az ajtón, és még mielőtt észrevehették volna, eltűnt. Órákkal később a fia hazaérkezett piszkosan és kimerülve.

– Apám, miért zártál be a szekrénybe? Alig bírtam kiszabadulni, rettegtem, hogy elkapnak!”

Az öreg tolvaj elmosolyodott: – Fiam, megkaptad az első tanítást a lopás művészetéből.

Híre ment a vidéken, hogy egy bölcs Szent Ember lakik egy kis házban a hegy tetején. Egy ember a faluból elhatározta, hogy megteszi a nehéz és fáradságos utat bölcshöz. Amikor megérkezett, egy ajtónálló szolgálóval találkozott, aki köszöntötte őt.

– A bölcs Szent Emberrel akarok találkozni! – mondta a szolgáló.

A szolgáló elmosolyodott és beinvitálta a házba. Ahogy keresztülmentek a házon, a falusi ember egyre türelmetlenebb lett, várta a találkozást a Szenttel. Mielőtt észrevette volna, a szolgáló kivezette őt a házból. Megállt, és a szolgálóhoz fordult: – De én szeretnék találkozni a Szent Emberrel!

– Már megtetted – mondta az öreg szolga. – Mindenki, akivel az életedben találkozol, látszódjék bár egyszerűnek vagy jelentéktelennek, láss bennük egy bölcs Szent Embert. Ha ezt teszed, megoldódik a probléma, amivel idejöttél.

Egy fontos csata alatt, a japán tábornok elhatározta, hogy támad, mivel nagy túlerőben voltak seregei. Biztos volt a győzelemben, de emberei tele voltak félelmekkel. Útban a csatatérre egy szentélyhez értek. Miután imádkozott a katonáival együtt, elővett egy érmét és azt mondta: – Fel fogom dobni ezt az érmét. Ha fej, nyerni fogunk; ha írás, elvesztjük a csatát. A sors most felfedi magát!

Feldobta az érmét a levegőbe, és szorongva figyelte, amint leesik. Fej volt. A katonák megörültek és biztosak lettek az ellenség feletti győzelemben. A csata után egy hadnagy megjegyezte a tábornoknak: – Hát igen, senki sem változtathatja meg a végzetet!

– Pontosan! Senki sem változtathatja meg a végzetet! – válaszolta a tábornok, és megmutatta a hadnagynak az érmét, melynek mindkét oldalán fej volt.

– Várj, amíg senki sem lesz körülöttünk, akkor megmondom – felelte Cui-vej, amikor egy szerzetes a buddhizmus értelméről faggatta.

Valamivel később a szerzetes újra odament hozzá: – Most nincs itt senki, válaszolj légy szíves.

Cui-vej kivitte őt a kertbe egy bambuszligethez, de nem mondott semmit. A szerzetes most sem értette, végül is Cui-vej megszólalt: – Az egyik nád rövid, a másik hosszú.

Egy híres-neves zen mester azt mondta, hogy legnagyobb tanítása ez: Buddha a saját elméd. Egy szerzetes átérezve, hogy mily' mély értelmű e tanítás, elhatározta, hogy elvonul a vadonba, hogy medításon efelől. Húsz évet töltött eme nagyszerű remete próbatétellel.

Egy napon találkozott egy másik szerzetessel, aki éppen az erdőn átutazott. Megtudta tőle, hogy ő is ugyanazon Zen mester keze alatt tanult.

– Kérlek, mondd el, mit tudsz a mester legnagyobb tanítása felől! – tudakolta a remete.

Az utazó szeme felcsillant és így válaszolt: – Ó, a mester igazán egyértelműen megfogalmazta azt. Azt mondja ez a legnagyobb tanítása: Buddha nem a saját elménk.

Élt egyszer egy hatalmas harcos. Bár öreg volt már, még mindig képes volt legyőzni kihívóit. Hírneve messzire eljutott, és sok tanítvány gyűlt össze hogy tanuljon tőle.

Egy napon egy ismeretlen harcos érkezett a faluba. Elhatározta, hogy ő lesz az első ember, aki legyőzi a nagy mestert. Ereje mellett volt egy nyugtalanító tulajdonsága, hogy felfed-

je ellenfele legkisebb hibáit is. Megvárta, amíg ellenfele megteszi az első csapást, kifigyeli gyengeségét, és könyörtelenül, villámgyorsan lecsap rá.

Nem hallgatva aggódó tanítványaira, az öreg mester boldogan elfogadta a fiatal harcos kihívását. Amint ketten elkészültek a küzdelemre, a fiatal harcos elkezdte becsmérelni az öreg mestert. Sarat szórt az arcába és leköpte. Órákig ócsárolta és elmondott minden szitkot és átkot, amit az emberiség csak ismer. De az öreg harcos egyszerűen csak állt ott nyugodtan és nem mozdult. Végül, a fiatal harcos teljesen kimerült, és vereségének tudatában, kínosan érezve magát elment.

A tanítványok csalódottan, hogy nem harcolt az ifjúval, az öreg mester köré gyűltek és kérdezték őt: – Hogy tudtad becsülettel kiállni azokat a sértéseket? Hogy tudtad legyőzni?

A mester így válaszolt: – Ha valaki hoz neked egy ajándékot, és te nem veszed el, akkor kit illet az ajándék?

Hakuin Zen mester egy öregasszonyról szokott mesélni a tanítványainak, akinek egy teaboltja volt a faluban. Tapasztalt volt a tea ceremóniában, mondta Hakuin, és zen tudása is egész kiváló volt. Az öreg nő állítólagos tudásától lenyűgözve néhány tanuló elment a faluba, hogy megbizonyosodjanak róla. Amikor az öregasszony látta, hogy közelednek, a tanítványoknak meg kellett mondaniuk, hogy teázni jönnek, vagy a Zenről kérdezősködni. Akik teázni akartak, azokat készségesen kiszolgálta. Akik a Zen tudásáról akartak kérdezni, azokat megvárta csendben, amíg az ajtóba értek, és megtámadta őket a piszkavassal. Csak egy menekült meg a tizből a verésétől.

Egy falubeli lány várandós lett. Mérges szülei tudni akarták, ki az apa. A megrémült és zavarodott lány Hakuin nevezte meg az apaként, a Zen mestert, akiről eddig mindenki azt képzelte, hogy tiszta és erényes életet él. Amikor a felbőszült szülők nekiszegezték a lány vádját, csak ennyit felelt: – Valóban?

Amikor a gyermek megszületett, a szülők elvitték Hakuinhoz, akit most kitaláltként kezelte a falu. Azt akarták, hogy viselje gondját a gyermeknek, mivel ez az ő felelőssége.

– Valóban? – mondta Hakuin nyugodtan, és elfogadta a gyermeket.

Néhány hónap után, mialatt Hakuin szeretően gondozta a gyermeket, a lány nem volt tovább képes titkolni az igazságot. Bevallotta, hogy az igazi apa egy fiatalember a falusi piacról. A szülők azonnal Hakuinhoz mentek és kérték, hogy adja vissza a gyermeket. Sűrű bocsánatkérések közepette elmondták, mi történt. Hakuin visszaadta a gyermeket és csak ennyit mondott: – Valóban?

Egy kalligrafikus mester néhány betűt rajzolt egy papírdarabra. Egy különösen értelmes tanuló figyelte munkáját. Amikor a kalligrafikus befejezte, megkérdezte a tanuló véleményét, aki azonnal megmondta neki, hogy szerinte nem valami jó. A mester megpróbálta újból, de a tanuló újból kritizálta a művét. Újra és újra, a kalligrafikus újrarajzolta ugyanazokat a betűket,

és a tanonc minden alkalommal visszautasította a művét. Végül, amikor a tanuló figyelmét elvonta valami más, a mester kihasználta az alkalmat, letörölte eddigi próbálkozásait, és néhány pillanat alatt újrarajzolta a betűket.

– Itt van! Mit szólna hozzá? – tudakolta a tanítvány véleményét.

A tanítvány odafordult, és így kiáltott fel: – Ez... egy mestermű!

Taoista történet egy öreg parasztemberről szól, aki évekig dolgozott búzaföldjén. Egy napon elszökött a lova. Meghallva ezt, eljöttek a szomszédai meglátogatni.

– Micsoda balszerencse! – mondták rokonszenvesen.

– Bizonyára...” – válaszolt a földműves.

Másnap reggel a lova visszatért, és magával hozott három vadlovat.

– Milyen csodálatos! – kiáltottak fel a szomszédok.

– Bizonyára...” – felelte az öregember.

A következő napon a fia megpróbálta megülni az egyik betört lovat, de az levetette magáról, és a fiú kitörte a lábát. A szomszédok újból eljöttek, hogy együttérzésüket fejezzék ki balszerencséje miatt.

– Bizonyára... – felelte a paraszt.

A rá következő napon katonai tisztviselők érkeztek a faluba újoncokat toborozni. Látván, hogy a fiú lába el van törve, nem sorozták be. A szomszédok újból gratuláltak a földművesnek, hogy jóra fordultak a dolgok.

– Bizonyára... – mondta a paraszt.

Volt egyszer egy kőbányász kőfaragó, aki elégedetlen volt magával és helyzetével. Egy napon egy vagyonos kereskedő háza mellett haladt el. A nyitott ajtón keresztül benézve számtalan értékes dolgot és fontos látogatókat látott. „Milyen hatalmas is a kereskedő!” – gondolta magában a kőfaragó. Irigy lett és azt kívánta, hogy ő is kereskedő lehessen.

Nagy meglepetésére, hamarosan kereskedő lett belőle, és több luxust és kényelmet élvezett, mint addigi egész életében, de mindenki irigykedett rá, akinek kevesebb vagyona volt. Hamarosan egy magas rangú hivatalnok haladt el háza előtt, akit szolgálói gyaloghintóban vittek. Kísérők serege haladt mögötte, és katonák sokasága előtte, akik gongokat vertek, mivel mindenkinek meg kellett hajolnia a hivatalnok előtt, legyen az bármily vagyonos is. „Micsoda hatalmas is ez a tisztviselő!” – gondolta. – „Bárcsak magas rangú tisztviselő lehetnék!”

És magas rangú tisztviselő lett, akit mindenhol gyaloghintóban hordoztak, és akit mindenki félt és gyűlölt. Forró nyári nap volt, és kellemetlenül érezte magát a nyitott gyaloghintóban. Feltekintett a napra. A nap büszkén trónolt az égen, nem zavartatva magát senkitől és semmitől. „Micsoda hatalma is van a napnak!” – gondolta. – „Bárcsak a nap lehetnék!”

És a nappá lett. Könnyörtelenül bocsátotta sugarait a földön mindenre, perzselve a mezőket, átkozva a parasztok és munkások szavától. De egy hatalmas, fekete felhő került elé, és sugarai nem jutottak el többé az alatt levőkre. „Mily hatalmas is a viharfelhő!” – gondolta. – „Bárcsak viharfelhő lehetnék!”

És viharfelhő lett. Eláztatta esőjével a földeket és a falvakat, mindenki reá kiáltozott. De hamarosan észrevette, hogy valami hatalmas erő eltolja helyéből, és rádöbbsent, hogy a szél az. „Micsoda hatalma van!” – gondolta. – „Bárcsak szél lehetnék!”

És széllé vált. Lefújta a házak tetejét, kicsavarta a fákat, mindenki rettegett és félt tőle. De egy kis idő után nekiszaladt valaminek, ami meg sem mozdult bármily erősen is próbálta ellökni. Egy magas kőszirt volt. „Milyen hatalmas is a szikla!” – gondolta. – „Bárcsak sziklává lehetnék!”

És szikla lett, mindennél erősebb, ami csak a földön létezik. De ahogy állt ott, egy furcsa, fémes hangot hallott, és érezte hogy teste megváltozott. A távolban egy kőfaragó alakja bontakozott ki...

Két ember a zászló lengedezéséről vitatkozott:

– A szél az, ami igazából mozog – állította az első

– Nem, a zászló az ami mozog – ellenkezett vele a második

Egy Zen mester, aki éppen arra sétált, meghallotta a vitát, és közbeszólt:

– Sem nem a zászló, sem nem a szél az, ami mozog – mondta. – Az elme az, ami mozog.

Egy pap egy híres Zen templom kertjében szolgált. Mivel szerette a fákat, bokrokat és virágokat, neki adták a munkát.

A templom mellett volt egy másik, kisebb templom, ahol egy nagyon öreg Zen mester élt. Egy nap, amikor a pap nagyon fontos vendégeket várt, különösen széppé akarta varázsolni a kertet. Kihúzkodta a gyomokat, megmetszette a bokrokat, és hosszú időt töltött az őszi lehullott levelek gereblyezésével és aprólékos elrendeztetésével. Amint dolgozott, az öreg mester érdeklődéssel figyelte munkáját a két templomot elválasztó falon keresztül.

Amikor befejezte, a pap elégedetten megállt, és dicsérte munkáját.

– Hát nem gyönyörű? – szólt az öreg mesternek.

– Igen, de valami még mindig hiányzik. Segíts át a falon és helyére teszem a dolgot – válaszolt az öregember.

Kis várakozás után a pap átsegítette öreg társát a falon. A mester lassan megindult a fa felé, mely a kert közepén állt, megragadta a törzsénél, és alaposan megrázta. Levelek hulltak szét az egész kertet beborítva.

– Itt van – mondta az öregember –, most már visszasegíthetsz.

A középkori Japán polgárháborúk alatt egy támadó hadsereg gyorsan bejuthatott egy városba, és átvehette a hatalmat. Egy bizonyos faluban mindenki elbújt, mielőtt a hadsereg megérkezett volna, kivéve a Zen mestert. A tábornok kíváncsi volt erre az öreg fickóra, és elment hogy megnézze miféle ember is az öreg. Amikor megérkezett, a mester nem fogadta a tábornokoknak kijáró tisztelettel és alázattal, ezért iszonyú haragra gerjedt.

- Te ostoba! – ordította a tábornok kardját kirántva –, hát nem döbbsentél rá, hogy egy olyan ember előtt állsz, aki szemrebbenés nélkül keresztül szúrhat!?
- És te nem döbbsentél rá – felelte nyugodtan a mester –, hogy egy olyan ember előtt állsz, akit szemrebbenés nélkül keresztülszúrhat?

Egy társasági összejövetelen a tudós elhatározta, hogy feltesz a Zen mesternek egy olyan kérdést, mely már régóta foglalkoztatta.

- Pontosan hogyan segítesz az embereken? – érdeklődött.
- Elvezetem oda őket, ahol már nem tudnak feltenni kérdéseket. – válaszolta a mester.

A Császár megkérdezte Gudo mestertől:

- Mester, mi történik a megvilágosodott emberekkel a haláluk után?
- Honnan tudnám? – felelte Gudo.

Két szerzetes a város felé menvén egy folyóhoz ért. A sekély gázló mellett ott állt egy gyönyörű lány, aki hosszú, fodros szoknyája miatt nem tudott átkelni, ezért megkérte a szerzeteseket, hogy vigyék át őt. Az egyik szerzetes nem tudta mitévő legyen, de a másik gyorsan karjába vette a lányt, és átvitte a túlpartra. A lány kedvesen megköszönte, és távozott.

Estére, mire a város határához értek, a másik szerzetes nem bírta tovább, és megkérdezte:

- Testvér, szellemi vezérelveink nem engedik, hogy nőekkel kerüljünk kapcsolatba, hiszen kísértésbe vihetnek minket. De te felvettél egyet és a karjaidban hordoztad!
- Testvér – válaszolta a másik. – Én letettem azt a lányt a parton, de te még mindig cipeled.

Két szerzetes a tálját mosta a folyóban, amikor észrevették, hogy egy skorpió éppen vízbe fullad. Az egyik szerzetes rögtön kivette a vízből és a partra tette, de közben megcsípte a kezét. A szerzetes visszament tovább mosni a tálkáját és a skorpió újból vízbe esett. A szerzetes ismét kimentette a skorpiót, ami most is megszúrta. A másik szerzetes figyelte a jelenetet és megkérdezte: – Barátom, miért mented ki mindig a skorpiót, amikor látod, hogy neki természetesen a csípés?

- Mert – válaszolta a szerzetes –, az én természetem a mentés.

Két ember eltéved a sivatagban, és már éppen az éh és szomjhalál küszöbén vannak. Végül, egy magas sziklafalhoz érkeznek. A fal másik oldaláról egy vízesés zúgása és madarak éneke hallatszik. Maguk felett fák szétterülő lombját látják, melynek ágain finomnak látszó gyümölcsök csüngnek.

Egyiküknek sikerül felmászni a fal tetejére, és eltűnik a túloldalon. A másik ahelyett, hogy felmászna, visszatér a sivatagba, hogy segítsen megtalálni az utat az oázishoz más eltévedt utazóknak.

Egy drámai énekes egy igen szigorú tanár alatt tanult, aki ragaszkodott ahhoz, hogy minden nap, napról-napra, hónapról-hónapra, ugyanannak a dalnak ugyanazon részletét szavalja el a tanítvány. A tanár megtiltotta neki, hogy bárhova elmehessen. Végül a fiatalember kétségbeesésében megszökött, hogy valami más foglalkozás után nézzen. Egy este, mikor betért egy kocsmába, ott éppen szavalóverseny folyt. Nem volt mit vesztenie, fellépett a versenyben, természetesen az általa oly jól ismert részletet adta elő. Amikor befejeződött a megmérettetés, a verseny védnöke teljesen le volt nyűgözve az előadásától. Nem akarta elhinni a tanuló zavart magyarázkodását, hogy ő csak egy kezdő előadó.

– Mondd meg nekem – kérdezte a védnök –, ki a te tanítód? Nagyszerű mester lehet!
A tanuló később Koshiji néven híres előadó lett.

Egy japán harcost elfogta az ellenség, és börtönbe vetették. Azon az éjszakán nem tudott aludni, mert arra gondolt, hogy holnap majd kihallgatják, megkínózzák, és végül kivégzik. Aztán eszébe jutottak Zen mestere szavai, amit egyszer mondott neki: „A holnap nem valóság. A holnap illúzió. Az egyetlen valóság a most.”

Emlékezve e szavakra békesség töltötte el és elaludt.

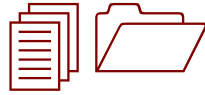
Egy gazdag ember megkért egy Zen mestert, hogy írjon le valamit, ami boldogságot és jólétet hoz a családjára a következő években. Valami olyan legyen, aminek a család generációkon keresztül örülhet. Egy nagy darab papírra a mester a következőket írta: „Az apa meghal, a fiú meghal, az unoka meghal.”

Amikor a szellemi tanító és tanítványai megkezdték szokásos esti meditációjukat, a macska, ami a kolostorban élt olyan zajt csapott, hogy képtelenek voltak folytatni a gyakorlatot. Elrendelte hát, hogy kössék meg a macskát az esti meditációk alatt. Évekkel később, amikor a

tanító meghalt, a macskát továbbra is megkötötték az esti gyakorlatok idejére. Amikor az öreg macska is eltávozott, egy másik macskát hoztak a kolostorba, amit ugyancsak megkötöttek. Évszázadokkal később, a szellemi tanító leszármazottai tanulságos, és igen értékes tudományos tanulmányokat írtak a macskák megkötésének rituális és vallási jelentőségéről.

Egy fiatal szerzetes elhatározta, hogy elzarándokol a nagy és bölcs Szent Mesterhez, és tőle kér tanítást a megvilágosodást illetően. Miután elhagyta a kolostort, hónapokig vándorolt, és már csak egy erdőn kellett volna átvágnia, hogy eljusson a Mester szentélyébe. A nappal azonban már estébe fordult, a szerzetes a végletekig kimerült és szomjas volt, mivel már egy napja megállás nélkül gyalogolt. Észrevett a közelben egy tiszta, átlátszó vizű tavacsát, oda ment, és szomját oltotta az édes, friss vízzel. Annyira fáradt volt azonban, hogy azonnal elaludt az erdő gyepén. Másnap, amikor felébredt, undorodva látta, hogy a tavacska egy pocsolya, amiben mindenféle állati tetemek oszladoztak. A szerzetes felállt, megfordult, és hazaindult a kolostorba.

Egy napon földrengés rázta meg a Zen templomot. Néhány része össze is dőlt, és néhány szerzetes nagyon megrémült. Amikor véget ért a földrengés, a tanító a következőket mondta: – Ez kitűnő alkalom volt, hogy lássátok hogyan viselkedik egy Zen lelkületű ember válság helyzetben. Láthattátok, hogy nem vesztettem el a fejem, teljesen tudatában voltam mi történik, és mit kell tenni. Oda vezettelek benneteket a konyhához, ami a templom legerősebb része. Ez jó döntés volt, mivel láthatjátok, hogy mindenki megmenekült. Mégis, dacára önuralmamnak és higgadtságomnak, egy kicsit feszült voltam... amit kikövetkeztethettek abból, hogy megittam egy nagy pohár vizet, amit nem teszek normal körülmények között.

Az egyik szerzetes elmosolyodott, de nem szólt semmit.

– Min nevensz? – kérdezte a tanító.

– Az nem víz volt – válaszolta a szerzetes –, hanem egy nagy pohár szója szósz.

Négy szerzetes elhatározta, hogy két hétig csendben fognak meditálni, egyik sem szól egy szót se. Az est leszálltával a gyertya lángja elkezdett pislákolni, majd kialudt. Az első szerzetes megszólalt: – Ó nem! Kialudt a gyertya.

A második szerzetes ezt mondta: – Hát nem abban állapotunk meg, hogy nem beszélünk?

A harmadik is megszólalt: – Ti ketten, miért töritek meg a csendet?

A negyedik szerzetes elmosolyodott, és megszólalt: – Ah! Én vagyok az egyetlen, aki nem szólalt meg.

Egy tibeti történet elmondja, hogy egy tanítvány meditációja alatt mindig úgy érezte, hogy egy pók ereszkedik le elé. A fenyegető teremtmény minden nap visszatért, és egyre hatalmasabb lett. Megrémült a tanítvány, és mesteréhez ment jelenteni a problémáját. Azt tervezte, hogy egy kést rejt a ruhájába, és amikor a pók megjelenik, megöli. A mester nem értett egyet ezzel a megoldással, helyette azt javasolta a tanítványnak, hogy vigyen magával egy krétát, és rajzoljon egy X-et a pók hasára, majd jöjjön vissza hozzá.

A tanítvány visszatért meditálni. Amikor a pók újból megjelent, a tanítvány legyőzte a kísértést, hogy megölje, és azt tette, amit tanácsoltak neki. Amikor visszatért a mesteréhez, a tanító azt mondta, hogy vegye le az ingjét. A tanítvány nem értette, de megtette. Amikor a hasára pillantott, ott volt az X.

A tanítványok a kolostorban teljesen egy idősebb szerzetes hatása alatt álltak. Nem azért, mert túl szigorú lett volna, hanem mert úgy tűnt, semmi sem zaklatja fel, vagy zavarja meg. Néha egy kicsit földöntúlinak és rémisztőnek találták. Egy nap elhatározták, hogy próbának vetik alá. Néhányuk csendben elbújt folyosó egy sötét szegletében, és vártak a szerzetes érkezését. Pillanatokon belül megjelent az öregember, kezében egy csésze forró teával. Ahogy odaért, a tanulók megrohanták olyan hangosan sikítva, ahogy csak bírtak. De a szerzetes nem mutatta semmi jelét az ijedtségnek. Békésen tette meg útját a terem végében álló asztalig, finoman letette a csészét az asztalra, és a falnak dőlve egy rémisztőt üvöltött.

Chuang-tse-t egyszer valaki meglátogatta és a Tao titkát kérdezte. A mester elmondta tudását, s amikor az ember elment, az egyik tanítvány így szólt:

– A legnagyobb titkokat még soha ilyen egyszerű szavakkal nem magyaráztad meg.

Chuang-tse elgondolkozott és ezt válaszolta: – Egész életére szerencsétlenné tettem.

Egy híres tanító a király palotájának ajtajához érkezett. Az őrök egyike sem tartóztatta fel, amint megtette útját a király trónjához.

– Mit akarsz? – kérdezte a király, amint felismerte a látogatót.

– Egy helyet szeretnék e fogadóban, ahol alhatok ma este. – felelte a tanító.

– De ez nem egy fogadó! – mondta a király. – Hanem az én palotám!

– Megkérdezhetem felséged, hogy kié volt e palota felséged előtt?

– Az apámé, de ő már meghalt.

– És kié volt azelőtt?

– A nagyapámé, de már ő is meghalt.

– És erre a helyre, ahol az emberek laknak egy kis ideig, és aztán elmennek – jól hallottam, hogy azt mondtad nem egy fogadó?!

Egy zaklatott ember felkereste a Zen mestert.

– Kérlek, mester, segíts rajtam, elveszettnek érzem magam, kétségbeesett vagyok! Nem tudom, ki vagyok! Kérlek, mutasd meg igazi énemet.

De a tanító csak nézett maga elé, és nem mondott semmit. Az ember beszélt és könyörgött, de a mester nem válaszolt. Végül reményvesztetten feladta, és elment.

Abban a pillanatban, amikor elindult, a mester utána kiáltott: – Ez az!

Volt egyszer egy kolostor, melynek kivételesen szigorú szabályai voltak. A hallgatási fogadalmat követve, senkinek sem volt szabad beszélni. Volt azonban egy kivétel e szabály alól. Minden tíz évben egyszer a szerzeteseknek szabad volt két szót mondaniuk. Eltöltve az első tíz évét, az egyik szerzetes a kolostor vezető szerzetese elé járult.

– Eltelt tíz év, nos, mi lenne az a két szó, amit mondani akarsz? – kérdezte a főszerzetes.

– Ágy... kemény... – mondta a szerzetes.

– Utánanézek – válaszolta a főszerzetes.

Tíz év múlva a szerzetes visszatért a vezető szobájába.

– Eltelt újabb tíz év, mi volna az a két szó, amit mondani szeretnél? – mondta a főszerzetes.

– Étel... bűdös... – mondta a szerzetes.

– Utánanézek – válaszolt a főszerzetes.

Újabb tíz év eltelt, és a szerzetes újból találkozott a rendfőnökkel.

– Nos, mi lenne a két szó e tíz év után?

– Én... elmegyek!

– Nos, látom, miért – válaszolta a főszerzetes. – Amit csak valaha tettél, az panaszkodás.

A földműves megöregedett, és már nem tudott a mezőn dolgozni többet. Napjait a verandán üldögélve töltötte. Fia, aki a földön dolgozott, mindig látta apját, amint üldögél ott. „Ő már nem jó semmire – gondolta a fiú magában. „Nem csinál soha semmit!” Egy napon a fiú belefáradva ebbe az állapotba, készített egy fa koporsót, felvitte a verandára, és mondta az apjának, hogy másszon bele. Az apa anélkül, hogy egy szót szólt volna, belefeküdt a koporsóba. Miután rászögelte a fedelet, a fiú elindult a birtok szélére, ahol egy magas sziklaszirtr magasodott. Ahogy közeledett a szikla tetejére, halk kopogást hallott a koporsó belsejéből. Kinyitotta a fedelét, apja békésen nézett rá. és így szólt: – Tudom hogy le akarsz dobni a sziklaszirtról, de még mielőtt megtennéd, javasolhatok valamit?

– Mi lenne az? – kérdezett vissza a fiú.

– Dobj le a szakadékba, ha úgy akarod – mondta az apja –, de tartsd meg ezt a jó fa koporsót. A fiadnak szüksége lehet még rá.

A remete éppen szokásos meditációját végezte a folyónál, amikor egy fiatalember megzavarta.

– Mester, a tanítványoddá szeretnék lenni! – mondta a fiatalember.

– Miért? – kérdezte a remete.

A fiatalember gondolkodott egy pillanatig, majd így válaszolt: – Mert meg akarom találni Istent.

A mester felugrott, megragadta fiút grabancánál fogva, benyomta a folyóba, és fejét a vízbe nyomkodta. Miután ott tartotta egy percig, mialatt a fiatalember rugdosott és csapkodott, hogy kiszabadítsa magát, a mester végül kihúzta a folyóból. A fiú felköhögte a vizet, és levegőért kapkodott.

Amikor végre megnyugodott, a mester megkérdezte: – Mondd meg nekem, mit akartál legjobban, amikor a víz alatt voltál?

– Levegőt! – válaszolta a fiú.

– Nagyon helyes – mondta a mester. – Menj haza, és gyere vissza, amikor annyira akarod Istent, mint amennyire levegőt akartál.

Két tanítvány beszélgetett a mestereikről. Az egyik állította, hogy az ő tanítója egy csomó mágikus dologra képes, például tud a levegőbe írni, és papírokra, melyek messzire vannak tőle.

– És, a te mestered mit tud? – kérdezte a másiktól.

– Ó, az én mesterem is csodálatos dolgokra képes! – válaszolta a másik. – Például amikor fáradt, alszik, amikor éhes, eszik.

A tanuló elment a mesterhez tanácsot kérni.

– A meditáció közben olyan szörnyen érzem magam! Teljesen zavarodott vagyok, mindegyem fáj, és állandóan elalszom. Ez szörnyű!

– El fog múlni. – felelte a mester.

Egy hét múlva, a tanítvány újból visszajött.

– Olyan csodálatosan érzem magam meditáció közben! Teljesen éber vagyok, nyugodt. Ez csodálatos!

– El fog múlni. – felelte a mester.

Egy harcművészetet tanuló ifjú ezzel a kérdéssel fordult tanítójához: – A te stílusod elsajátításának szenteltem magam. Mennyi ideig fog tartani, míg mester leszek?

– Tíz évig – szólt a mester.

A tanuló türelmetlenül válaszolt: – De én gyorsabban szeretném. Keményen fogok dolgozni. Minden nap gyakorlok, akár többet, mint tíz órát, ha kell. Mennyi ideig fog akkor tartani?

A mester gondolkodott egy pillanatig, és válaszolt: – Húsz évig.

Miközben a remete tűzifát gyűjtött az erdőben, egy tolvaj belopódzott a kunyhójába. Mivel nem talált semmit, éppen indult volna, amikor a remete hazatért. A tolvaj váratlan esemény hatására mozdulni sem tudott, a remete viszont vidáman így szólt:

– Nahát, az mégsem lehet, hogy üres kézzel küldjelek el! Milyen vendéglátó volnék akkor? – azzal levette összes ruháját, s a tolvajnak adta, aki zavarodottan távozott.

Aznap este a remete a közeli tó partján üldögélt töprengve, ruhátlanul a holdfényben. – Szegény tolvaj, bárcsak neki adhattam volna ezt a csodálatos holdat is!

Hakuin Zen mester csoportjában volt egy őrült szerzetes, aki azt hitte, hogy elérte a Buddháságot. Eltépte a buddhista szent iratokat és toalettpapírnak használta őket.

A többi szerzetes felhánytorgatta neki ezt, de nem méltatta őket figyelemre, és gőgösen így vágott vissza: – Mi a rossz abban, ha a buddhista iratokat egy Buddha a hátsója törlésére használja?

Jelentették ezt Hakuinnak, aki megkérdezte az őrült szerzetestől: – Azt mondták, hogy a buddhista iratokat toalettpapírnak használod. Igaz ez?

Az őrült szerzetes ezt mondta: – Igen. Én magam egy Buddha vagyok. Mi a rossz abban, ha a buddhista iratokat egy Buddha a hátsója törlésére használja?

Erre Hakuin ezt felelte: – Nincs igazad. Ha a hátsód egy Buddha fenéke, akkor miért használsz régi papírokat, hogy írd rájuk? Tiszta, fehér papírokat kellene használnod, hogy tisztára töröljed.

Az őrült szerzetes elszégyellte magát, és bocsánatot kért.

Egyszer Nan-csüan fűvet sarlózott a mezőn. Arra járt egy vándorszerzetes, és azt kérdezte tőle, melyik út vezet a Nan-csüan kolostorba. Nan-csüan felegyenesedett és odatartotta sarlóját a szerzetes elé:

- Harminc pénzt fizettem érte – mondta.
- Nem ez érdekel, hanem a Nan-csüanba vezető út!
- Bizony jól vág – mondta Nan-csüan.

– Kérlek, játssz valamit a húrtales hárfaán – mondta a tanítvány.

A mester néhány percig mozdulatlanul ült, azután azt kérdezte: – Hallod?

- Nem hallom – válaszolta a tanítvány.
- Mire a mester: – Miért nem szóltál, hogy hangosabban játsszak?”

Ven-szui, Hszüe-feng és Jen-tou együtt üldögélt. Ven-szui rámutatott egy csésze vízre, és így szólt:

- A Hold megjelenik a tiszta vízben.
- A Hold nem jelenik meg a tiszta vízben – mondta Hszüe-feng.
- Jen-tou felrúgta a csészét.

A mester megkérdezte a tanítványtól:

- Nos, mit tanultál az elmúlt négy évben?
- Semmit – felelte a tanítvány.
- Felsőbb osztályba léphet – válaszolta a mester.

– A zen mesterek mindig megpróbálnak segíteni. De ha te találkozol egy süket, buta és vak emberrel, ő nem lát téged, és nem hall téged. A mester sem képes segíteni rajta. – mondta egy szerzetes. Egy társa ezt hallva megzavarodott, és ellátogatott egy zen mesterhez.

- Hajolj meg, kérlek – mondta a mester, és a szerzetes engedelmeskedett.

Amikor felnézett a vendég, a mester feléje csapott egy bottal. A szerzetes hátraugrott, és a mester ezt mondta: – Jól van, te nem vagy vak. Most gyere ide.

- A szerzetes megtette, és a mester ezt mondta: – Süket sem vagy. Most már érted?
- Mit, kéne értenem? – válaszolt a szerzetes.
- Ah, buta sem vagy – mondta a mester.

Egy fiú eltörte mestere egyik ritkaságnak számító vázáját. Amikor találkozott a mesterrel, megkérdezte: – Miért van halál?

- Ez természetes. Minden él, és meghal.

A fiú megmutatta a váza maradványait, és ezt mondta: – Eljött a az idő, hogy a váza is meghaljon.

Egy nap, amint Manjusri a kapu előtt állt, a Buddha megszólította: – Manjusri, Manjusri, miért nem lépsz be?

- Mert nem látom, hogy kint lennék – válaszolta Manjusri.

Tao-shin megszólította Hui-ké-t: – Kérlek, mutasd meg nekem az utat a szabadulás felé!

– Ki vetett rabságba?

– Senki.

– Ha így van – mondta a mester –, miért kérdezel engem a megszabadulásról?

Egy világi tanítvány a következőket írta Hui-Ké-nek:

„Az árnyék követi a testet és a visszhang a hangból keletkezik. Aki az árnyat hajtja, kifárasztja a testét, nem tudja, hogy a test teremti az árnyat; aki hangjával próbálja megszüntetni a visszhangot, az nem érti, hogy a hangja teremti a visszhangot.

Hasonlóképpen, aki vágyainak és szenvedélyeinek elnyomásával keresi a Nirvánát, ahhoz hasonló, mint aki a visszhangot hangjának elnyomásával próbálja hallani. Ezért, a tudatlan és a megvilágosodott egy úton járnak, a közönséges és a bölcs nem különböztethető meg egymástól.

Ahol nincsenek nevek, ott nevetek teremtünk, és e nevek miatt keletkeznek az ítéletek.

Ahol nincsenek eszmék, ott elmélkedünk, és emiatt az elmélkedés miatt fellépnek a viták. Ezek megfoghatatlan teremtmények és nem valóságosak, ki tudja, kinek van igaza, és kinek nem? Ezek mind üresek, nincs bennük lényeges, ki tudja, mi van, és mi nincs? Így rádöbbenünk, hogy nyereségünk nem igazi nyereség, és veszteségünk nem igazi veszteség. Ez az én véleményem és megvilágosodhatom-e, ha nincs igazam?”

Hui-ké így válaszolt:

„Igazán jól megértetted a Dharma valóját; a legmélyebb igazság az azonosság eredetében van... Az egyén tudatlanságának következtében a Gyémánt fakó tégladarabnak látszik, de amikor valaki feleszmél saját világosságára, rádöbben, hogy az egyén az igazi Gyémánt birtokosa. Tudnunk kell, hogy minden dolog olyan, amilyen. Akik dualisztikus világnézetben osztoznak, szánalmat érdemelnek, nekik írtam e levelet. Amikor tudjuk, hogy e test között és a Buddha között nincs semmi, amit meg lehetne különböztetni, mit használ a Nirvána keresése?”

Megkérdeztek egy tanítót: – Hogyan kerülöd el a „Buddha” szó kiejtését?

Erre ő ezt mondta: – Buddha, Buddha, Buddha!

Ma-tsu keresztbe tett lábakkal szokott egész nap meditálni. Mestere, Nan-yüeh meglátta őt, és megkérdezte: – Mit akarsz elérni, amikor itt ülsz keresztbe tett lábakkal?

– Az a vágyam, hogy Buddhává váljak.

Erre a mester felvett egy darab téglát, és erősen elkezdett vele csiszolni egy közeli követ.

– Mit csinálsz, mesterem? – kérdezte Ma-tsu.

- Tükröt próbálok készíteni.
- Ah, de semennyi csiszolás után sem lesz belőle tükör, uram.
- Ha így van, semennyi keresztbetett lábakkal való üldögélés sem fog téged Buddhává tenni – mondta a mester.
- Mit tegyek akkor?
- Ez hasonlatos a szekér vezetéséhez: ha nem mozog a szekér, ostorozni fogod a kocsit, vagy az ökröt?

Egy tanuló megkérdezte Chao-hou-t: – Ha minden dolog a világegyetemben az Egyhez tér meg, akkor az Egy mihez tér meg?

Chao-chou ezt válaszolta: – Amikor Ch'ing tartományban voltam, volt egy kenderből készült ruhám. Két kilót nyomott.

Egy szerzetes megkérdezte Lung-ya-t:

- Mit értek el az öreg mesterek, amikor elértek a legvégső állapotba?

Lung-ya válaszolt:

- Betörőkhöz voltak hasonlóak, akik üres házba surrannak be.

Joshu megkérdezte Nansen tanítót:

- Mi az Igaz Út?
- Minden út Igaz Út – válaszolt Nansen.
- Tudok tanulni róla? – kérdezte Joshu.
- Minél többet tanulsz róla, annál messzebbre kerülsz tőle – válaszolt Nansen.
- Ha nem tudok tanulni róla, hogyan ismerhetem meg? – kérdezte Joshu.
- Az út nem tartozik a látható dolgokhoz, sem a nem látható dolgokhoz. Nem tartozik az ismert dolgokhoz, sem a nem-ismert dolgokhoz. Ne kutass utána, ne tanulmányozd, és ne nevezd meg. Hogy rajta találd magad, nyisd magad szélesre, mint az ég.

Doko ellátogatott egy zen mesterhez, és ezt mondta neki: – Az igazságot keresem. Milyen elmeállapot elérését tanuljam meg, hogy megtaláljam?

– Nincs elme, így nem tudod azt bármilyen állapotba helyezni. Nincs igazság, így azt nem tudod elérni – válaszolta a mester.

– Ha nincs elme, amit tanítani lehet, ha nincs igazság, amit meg lehet találni, akkor miért hívod össze mindennap a szerzeteseket, hogy oktasd őket e tanításról?

– De nekem nincs egy egérlyuknyi helyem sem itt, hogyan tudnám egybegyűjteni a szerzeteseket? Nekem nincs nyelvem, hogyan tudnám hát összehívni őket, vagy tanítani őket? – mondta a mester.

– Óh, akkor hogyan tudtad ezeket mondani? – kérdezte Doko.

– Nem tudlak követni téged. Nem értelek téged. Nem értem magamat – mondta a mester.

Egy szerzetes, felemelve egy bambuszbotot, ezt mondta az embereknek:

– Ha ezt egy botnak nevezitek, akkor a szavak csapdájába estek, ha nem annak nevezitek, meghazudtoljátok a tényeket. Nos, minek neveznétek?

Felállt egy szerzetes a gyülekezetből, és előre jött. Elvette a botot, kettétörte, és a darabokat szétszórta a helységben.

Egy tanuló így szólt a fő szerzetesnek:

– Segíts nekem hogy lenyugtassam az elmémet!”

– Hozd ide az elmédet, és akkor majd lenyugtatom – mondta a főszertet.

– De én nem tudom hol van az elmém!

– Akkor már le is nyugtattam – válaszolta a szerzetes.

– A kőhidat vidékszerte ismert, de ahogy errefelé jöttem, csak egy kőrakást találtam – mondta egy szerzetes Joshu-nak.

– Te csak a köveket látod, nem a hidat – válaszolta Joshu.

– Mi akkor a híd? – kérdezte a szerzetes.

– Mit gondolsz, most min sétálsz?

Egy fiatal és szorgalmas szerzetes a tanítója elé járult: – Oktass, kérlek, a Buddha természetéről.

A tanítója felállt, és lelökte a szerzetest a földre. Következő nap a tanuló visszatért a tanárához, és ezt mondta: – Bölcsőbb vagyok már ma, mint tegnap. Taníts engem a Buddha természetéről.

A tanár újból ellátta a szerzetes baját. Ez így ment még négy napig, míg végül a tanonc már nem bírta tovább. Sírva elhagyta a kolostort, és elment az otthoni templomába, ahol elmondta a főszertetnek mi történt vele, aki ezt válaszolta az ifjúnak:

– Te tényleg ostoba vagy! Az a szerzetes finomabban bánt veled, mint a saját anyád!

A tanonc visszatért a kolostorba, és megkereste tanítóját. Lelökte a tanítót a földre, aki lassan feltápászkodott, és így szólt:

– Most már tanítani foglak a Buddha természetről.

Használati útmutató

Ha nem értesz egy koant, vagy értelmetlennek véled,
olvasd el újra, a hiba nem a koanban van!

Ha értesz egy koant, akkor olvasd el újra, mert az ért-
elme nem biztos, hogy az, amiről te azt véled, hogy az
a koan értelme!